

Szerecz Imre (szerk.): Richard Bright utazásai a Dunántúlon 1815
(Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1970) 86. oldal.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_VESZ_Sk_1970_Richard_BrightUtazasai/?pg=87&layout=s

Most a bakonyi erdőben vagyunk. Bár a telepések szorgalma számos helyen termékeny szántóföldre változtatta az erdőséget, a vidék előbbi állapotának határozott jelei még láthatók. Sűrűn bukkannak fel itt falvak.

A német telepések nagyobb iparkodása mindenütt nyilvánvaló, ha összehasonlítjuk a bennszülött magyarok és szlávok munkájával. Majd minden háznál készítenek gazdasági eszközöket: gereblyét, lapátot, villát. Amikor aztán egy gyönyörű vidéken keresztül, hegy, völgy, erdő, mező között megérkeztünk Városlődre, megkértem a postamestert, hogy vezessen el egy ilyen műhelybe.

Egy gyümölcsös közepén állott a szín, benne kemence és katlan. Itt dolgozott a paraszt a társával és egy vagy két napszámossal. A fát olcsón megveszik az erdőben, azután megfelelő darabokra vágják. Amikor meglátogattam őket, szénahányó villát készítettek, mégpedig bámulatos ügyességgel. A kellő nagyságra vágott fát félig a katlanba merítették. Negyedóra múlva kivették, a kívánatos fokig meggömbítették és a darabokat fakapoccsal összefogták. Most a villa fogait farácsba tették, hogy alakjuk megmaradjon és az egészet a kemencébe helyezték, hogy jól megtüzesedjék.

Nagyon tetszetős villákat készítettek ilyenformán. Meglepődtem, amikor hallottam, hogy százankint húsz forinton alul adják el. A kereskedők pedig kihasználva a parasztok nyomorát és tanácstalanságát, gyakran tíz forintot sem akarnak érte adni. Úgy értesülök, hogy ez a háziipar a Bakonynak csak néhány ezen részi falujára szorítkozik és ellátja nemcsak egész Magyarországot, hanem Erdélyt és Bécset is.